

מדינת ישראל

הוועדה לבחינת המדיניות לגבי חלק המדינה המתקבל בעד שימוש של גורמים

פרטיים במשאבי טבע לאומיים

כ"ג בניסן התשע"ד
23 באפריל 2014
תק. 44161-2014

חברי הוועדה המשתתפים:

פרופ' איתן ששינסקי	יו"ר הוועדה
פרופ' יוג'ין קנדל	ראש המועצה הלאומית לכלכלה, משרד ראה"מ
עו"ד אבי ליכט	המשנה ליועמ"ש לממשלה, משרד המשפטים
עו"ד רחל בירנבוים	סגנית היועץ המשפטי לרשות, רשות מקרקעי ישראל
פרידה ישראלי	המשנה לממונה על כלכלה והכנסות מדינה, משרד האוצר
יוסי וירצבורגר	מנהל מינהל אוצרות טבע, משרד האנרגיה והמים
אהוד אדירי	סגן בכיר לממונה על התקציבים, אגף התקציבים, משרד האוצר
עמית לנג	מנכ"ל משרד הכלכלה
מיכל עבאדי בויאנג'ו	החשבת הכללית, משרד האוצר
ד"ר נדין בודו טרכטנברג	המשנה לנגידת בנק ישראל

משתתפים:

עדי חכמון	רכזת הוועדה, אגף התקציבים, משרד האוצר
ד"ר אוהד קרני	אגף מדיניות סביבתית, המשרד להגנ"ס
ספי זינגר	עו"ד במחלקה כלכלית-פיסקאלית, משרד המשפטים
שלומי פיליפ	רו"ח, מנהל תחום תכנון ומדיניות, רשות המיסים
דרור ביטרמן	מנהל תחום מחירי העברה, רשות המיסים
ערן יעקב	סמנכ"ל בכיר לתכנון וכלכלה, רשות המיסים
יוסי בר-ניב	ממונה ארצי על מחצבות, רשות מקרקעי ישראל
טל וולפסון	יועץ לכלכלן הראשי, אגף הכלכלן הראשי, משרד האוצר
ירון גולן	עו"ד, לשכה משפטית, משרד האוצר
צביקה לייבוביץ'	רו"ח, מנהל מחלקת חוקי עידוד, רשות המיסים
ורד טננבוים	רו"ח, מנהלת תחום בכירה לתכנון ומדיניות, רשות המיסים

רשם/ה: עדי חכמון, רכזת הוועדה

ישיבה מס': 18

תאריך הישיבה: 23.04.2014

סיכום דיון הוועדה לבחינת המדיניות לגבי חלק המדינה המתקבל בעד השימוש של גורמים פרטיים במשאבי טבע לאומיים - ישיבה מס' 18 (הערות חברי הוועדה לטיוטת הדו"ח)

על סדר היום:

1. פרופ' איתן ששינסקי:

לפני חג הפסח קיבלו כל חברי הוועדה לידיהם עותק ראשוני של טיוטת הדו"ח. אבקש מהחברים להעלות לדיון את ההערות שלהם לטיוטה על מנת שנוכל להטמיע אותן. לאחר הטמעת הערותיכם יישלח עותק נוסף בטרם יפורסם הדו"ח.

2. הערות חברי הוועדה:

- חשוב להתייחס להתאמות שיש לעשות ברווח התפעולי לצורך חישוב בסיס המס (בין היתר יש להתייחס להתאמות דו"ח רווח והפסד מאוחד לסולו; עסקאות עם צדדים קשורים ועוד).
- חשוב להדגיש כי אופן חישוב הנכסים המוכרים לצורך "מגן המס" ייעשה על בסיס הנכסים המופחתים המשמשים לפעילות יצרנית וכי יבוצעו התאמות על שווי הנכסים, ככל שיידרשו.
- יש להוסיף התייחסות נרחבת יותר להליך הבוררות המתנהל בימים אלו בנושא התמלוגים על מוצרי המשך מכוח חוק זיכיון ים המלח.
- הוועדה הנוכחית היא למעשה צעד המשך לוועדת ששינסקי הראשונה. יש לחדד יותר את הקשר של הוועדה הנוכחית עם ועדת ששינסקי הראשונה.
- יש לחדד את ההליך המקצועי שנעשה בוועדה אשר כלל, בין היתר, עריכת סימולציות רבות. חשוב לציין בצורה ברורה יותר כי בפני חברי הוועדה היו נתונים רבים המצביעים על רווחיות גבוהה מאוד בחלק מהמשאבים אך לאור חוק חופש המידע ולאור העובדה כי חלק מהנתונים הוצגו לחברי הוועדה בכפוף להיתר מיוחד אשר ניתן על ידי מנהל רשות המיסים, לא ניתן להציג נתונים אלו.
- הסקירה הבינלאומית מפוזרת מידי. חשוב להתמקד ולפרט את הנעשה בקנדה ואוסטרליה (שהן המדינות שהסדירו לאחרונה את נושא חלק המדינה המתקבל ממחצבים שאינם גז ונפט). חשוב להוסיף השוואה בינלאומית ל-GT המקובל בעולם במשאבי הגז והנפט.
- יש לחדד את העובדה שהפקת המשאבים מביאה עימה עלויות חיצוניות סביבתיות וכי למעשה לא רק שהציבור אינו רואה את חלקו הראוי במשאבים אלא שהוא חשוף למפגעים סביבתיים הנגרמים כתוצאה מפעילות הכרייה.
- הערות טכניות: לא מצוין האם מודבר במחירים שוטפים או קבועים, חסרה הגדרה ראשונית ל-GT, הפניות חסרות בחלק מהתרשימים וכו'.
- עלה לדיון נושא המחצבות. חלק מחברי הוועדה סברו כי להדגיש יותר את העובדה כי הוועדה בחרה להמתין להמלצות ועדת בלינקוב וכן להמתין לדו"ח סביבתי אשר יכמת את העלויות החיצוניות הנובעות מהפקת חומרי חציבה וכי לא ניתן בשעה זו להמליץ כלל בנושא חומרי החציבה. חברים אחרים טענו כי במבנה השוק הנוכחי אין מקום להעלות את התמלוג לאור כך שהוא יתגלגל כמעט במלואו לתקציב המדינה ולמשק. אחרים טענו כי לא ניתן להגיד זאת בוודאות, לאור העובדה שלא ניתן לדעת מה יהיו המלצות ועדת בלינקוב והשפעותיה על מבנה השוק ועל הריכוזיות שבו. צוין כי יש לחדד את השוני המהותי שבין חומרי החציבה למחצבים וכי נקודת ההתייחסות של הממשלה באשר לחלק הציבור בהם שונה בתכלית. בעוד שמחירי המחצבים נקבעים בשווקים הבינלאומיים ושינויים במחירי המחצבים כמעט ולא מגולגלים למשק הישראלי (מיוצאים ברובם המכריע), הרי שחומרי החציבה משמשים את המשק הישראלי בלבד ומחירים נקבע בשוק המקומי. לפיכך, בעוד שלממשלה אין שליטה על מבנה משק המחצבים ועל רווחיות הענף, הרי שבחומרי החציבה לממשלה, במסגרת רגולציה, יכולה להיות השפעה. לאור כך המטרה הראשונית בענף המחצבות היא לגרום לכך שלא יהיו

רווחי יתר בענף זה. סוכם כי המשרד להגנת הסביבה יפעל להגיש באופן המהיר ביותר דו"ח המכמת את העלויות החיצוניות הנובעות מהפקת חומרי חציבה וכי ייעשו שינויים בפרק חומרי החציבה בהתאם לרוח הדברים שהובעו על ידי חברי הוועדה.

- עלה לדיון נושא שיעור התמלוגים על המחצבים. חלק מחברי הוועדה הביעו את עמדתם לפיה מס רווחי היתר לא יכול לאזן בכל המקרים בין המשאבים השונים. לדידם, יש מקום לקבוע שיעור תמלוג אחיד ואין הצדקה להבחין בין המחצבים השונים בגובה התמלוג. שיעור התמלוג הנוכחי הנקבע בפקודת המכרות עומד על 2% בלבד ובפועל לאור כל ההפחתות המוכרות בחוק (גם לאחר שלא יוכרו הוצאות הזיקוק והעיבוד) שיעור התמלוג נע סביב 1% בלבד. החברים סברו כי שיעור זה שיעור נמוך מאוד ואינו מבטיח הכנסה יציבה למדינה המשולמת על עצם השימוש במשאב בלי קשר לרמת הרווחיות של החברות או לרמת יעילותן. הוחלט כי יש לקבוע שיעור אחיד אשר יעמוד על 5% זאת בדומה לשיעור התמלוג הקבוע בחוק זיכיון ים המלח ובפקודת המכרות באשר למחצבים יקרי ערך. בהתאם לחוות הדעת שהוצגו לוועדה ובהתאם לסקירת המקובל בעולם, שיעור תמלוג העומד על 5% הוא שיעור תמלוג סביר שאינו מהווה נטל על החברה במרבית המקרים מצד אחד, אך יבטיח תזרים הכנסות קבוע למדינה ויבטיח כי חלק מהתשלומים המועברים למדינה לא יהיו תלויים ברמת הרווחיות של החברות, מצד שני.

- סוכם כי הערות החברים יוטמעו בטיוטת הדו"ח וכי לאחר הטמעת ההערות כאמור תועבר לעיון החברים טיוטה נוספת.